

'ALLEEN SAMEN KOMEN WE ERUIT'

Met zijn lange haren, vegetarische dieet en filosofische inslag is Henk Keilman niet het prototype succesvolle en snelle zakenman. Toch staat de Amsterdammer al jaren in de rijkenlijst *Quote 500* en maakte hij indruk met zijn doortastende optreden in *Dragon's Den*. In dat tv-programma krijgen investeerders voor het oog van de kijkers de mogelijkheid om te participeren in beginnende ondernemingen. Nu heeft Keilman misschien wel de grootste uitdaging van zijn leven gevonden: hij wil iets aan de economische malaise doen. Zijn initiatief *Stop de Crisis* doet een poging om het bedrijfsleven weer vlot te trekken. Waarom is hij daarmee begonnen?

DOOR PHILIP DRÖGE

'Het zit in mijn bloed, denk ik. Als ik een probleem zie, dan wil ik het oplossen – en de crisis is een groot probleem. Als ondernemer doe je niet anders. Als je een bedrijf opbouwt, kom je constant allerlei obstakels tegen die je weg moet nemen om vooruit te komen. Ik zag de crisis gebeuren en voelde de noodzaak om actie te ondernemen. Het is liefdewerk, oud papier: ik verdien er niets mee. Mijn initiatief komt voort uit een gevoel dat we allemaal samen deze crisis kunnen verslaan. Wat een kleine groep Amerikaanse bankiers heeft veroorzaakt, kan een grote groep burgers oplossen. We hebben natuurlijk wel meer crises gehad, maar deze is zeer intens. Het is ook de eerste die echt helemaal in het internettijdperk plaatsvindt. Informatie gaat ontzettend snel, waardoor de paniek heel vlug om zich heen heeft weten te grijpen.'

U bent een site gestart en u hebt een boek geschreven. Is dat genoeg om de crisis te keren?

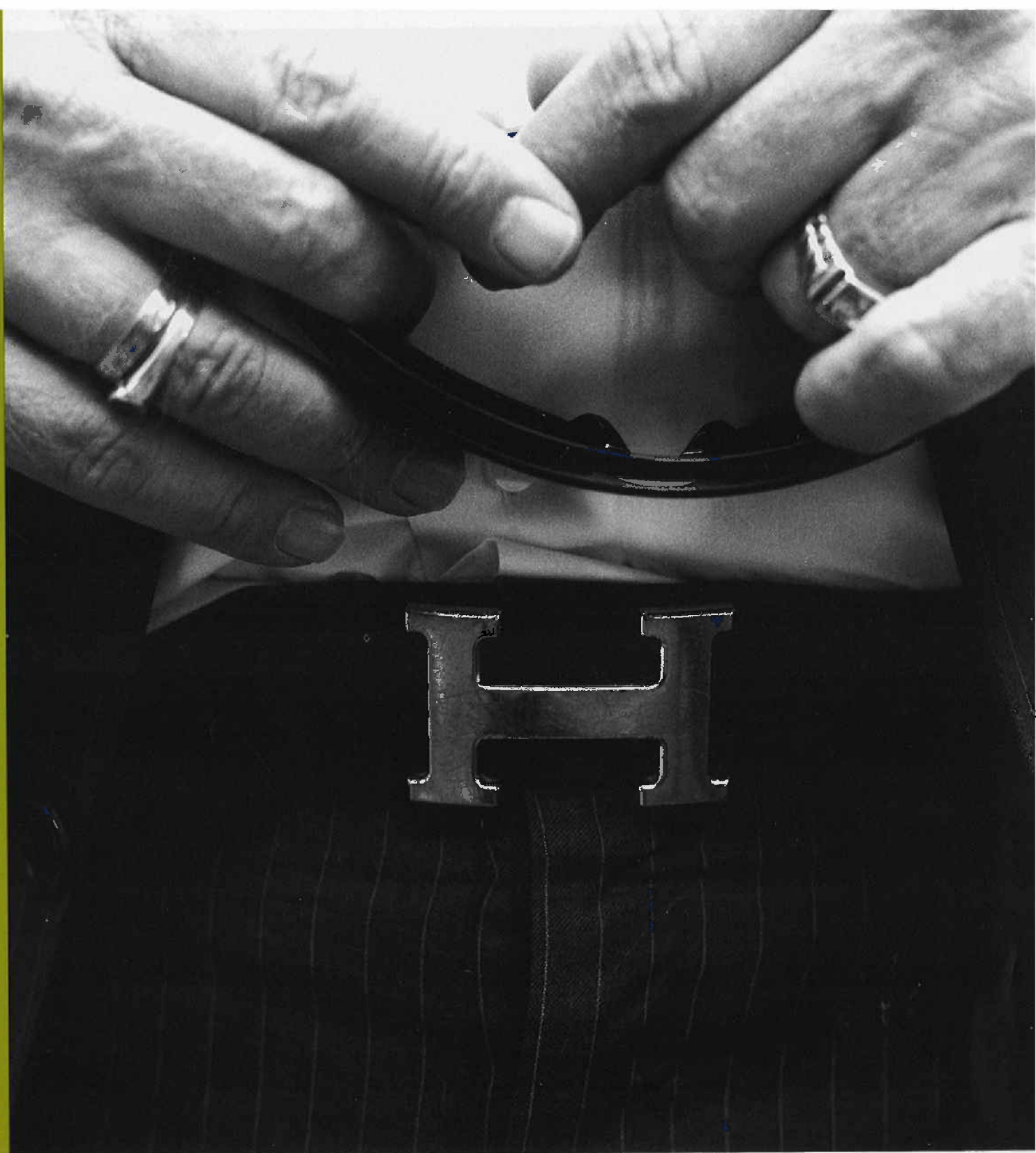
'Henk Keilman kan niet in zijn eentje de problemen van de wereld oplossen. Het zou pretentieus zijn als ik dát beweerde. Maar tegelijkertijd denk ik wel dat mensen samen iets kunnen doen aan

de crisis als er maar een centraal punt is waar iedereen met ideeën en suggesties kan komen. Met mijn site en mijn boek wil ik mensen activeren. Alleen samen komen we eruit. Maar zoals bij alle ondernemingen, is er ook hier het risico dat de zaak als een nachtkars uitgaat.'

Wát kunt u dan doen?

'Deze crisis vindt plaats in het internettijdperk. Dat heeft negatieve consequenties. Banken als Lehman en Bear Stearns in de Verenigde Staten zijn letterlijk binnen uren in de problemen gekomen omdat er op internet allerlei geruchten de ronde deden dat ze te grote risico's hadden genomen. Lehman ging daardoor zelfs failliet. Die negatieve krachten kun je ook in je voordeel gebruiken. Ik wil realistische, objectieve, maar ook opbouwende informatie over de oorzaken en oplossingen van de crisis met andere mensen delen via de site www.stopthecrisis.com. Daar kunnen ondernemers en particulieren ook klagen als ze geen krediet krijgen van banken of als de voorwaarden voor een hypotheek ineens worden gewijzigd. Het boek gaat dieper in op de oorzaken van de crisis en informeert over oplossingen.' ▸

COBBING

- ▷ **In het boek *CRISIS, HOEZO CRISIS?* citeert u Franklin Roosevelt, die midden in de Grote Depressie tot president werd gekozen. 'We hoeven niets te vrezen, behalve vrees zelf', zei hij. Is dat ook nu van toepassing?**

'Ik vind Roosevelt misschien wel de grootste staatsman van de twintigste eeuw. Hij heeft niet alleen de Grote Depressie weten te temmen, maar ook Amerika door de Tweede Wereldoorlog gesleept. In de jaren dertig stond de economische en sociale wetenschap nog in de kinderschoenen, maar Roosevelt voelde intuïtief aan dat hij hard moest ingrijpen om de crisis te stoppen. Zijn voorganger, Hoover, had dat nagelaten. Die dacht dat je de

economie het beste met rust kon laten, dan kwam het vanzelf allemaal goed. De geschiedenis heeft aangetoond dat Roosevelt gelijk had en Hoover niet. Dankzij de *new deal* van Roosevelt begon de ernst van de crisis af te nemen en hervond Amerika de weg omhoog. Roosevelt toonde aan dat we geen willoze slachtoffers hoeven te zijn van een ernstige crisis, maar dat we met allerlei maatregelen erbovenop kunnen komen. Dat moeten we nu ook doen.'

Is Obama uit hetzelfde hout gesneden als Roosevelt?

'De geschiedenis herhaalt zich gedeeltelijk. Net als Roosevelt is Obama een democraat die een republikein opvolgt die er een potje

Biografie

■ **Naam:** Henk Keilman (1953)

■ **Functie:** CEO van RIG Investments

■ **Bijzonderheden:** Keilman is behalve zakenman en *Dragon* in het KRO-tv-programma *Dragon's Den* ook voorzitter van de Nederlandse Vegetariërsbond, en lid van de ledenraad van omroep Llink. Publiceerde dit jaar *Crisis, hoezo crisis?* Daaruit de volgende citaten:

'Het is verleidelijk de crisis alleen maar te zien als een bedreiging. Als een probleem dat we moeten oplossen om dan op de oude voet verder te gaan. Maar een crisis biedt ook mogelijkheden. In vorige crises zijn er ondernemers geweest die van de nood een deugd maakten en met innovatieve ideeën kwamen. Er zijn zelfs economen die denken dat economische crises gelijken met uitvindingen en ontdekkingen. Een uitvinding wordt gedaan, raakt in zwang en stimuleert de economie, komt op zijn hoogtepunt en wordt zo normaal dat

niemand er meer over nadenkt. Als dat laatste punt is bereikt, koelt de economie af en raakt in recessie. Tot de volgende ontdekking, als de cyclus opnieuw begint.' 'De eerste aanwijzingen dat groene energie de toekomst heeft, zijn er al. Boeing heeft aangekondigd dat ze in de toekomst hun vliegtuigen op algen willen laten vliegen. President Obama investeert grootschalig in technologie om duurzame energie op te wekken in het kader van zijn stimuleringspakket. Maar het wachten is nog op de grote doorbraak, de uitvinding die alles op zijn kop zet, zoals de pc deed begin jaren tachtig. Ergens in een schuur is iemand daar mee bezig, net als Bill Gates ooit in zijn garage besturingssysteem MS-DOS aan het bouwen was en zo de grote groeispruit in productiviteit van de jaren negentig voorbereidde.'

van heeft gemaakt. Net als Roosevelt probeert hij het vertrouwen in de economie en het land zelf te herstellen en grijpt hij krachtig in. Maar Obama heeft vele malen meer informatie en kennis over de crisis. In dat opzicht heeft hij het makkelijker dan in de jaren dertig. Wel straalt hij net als Roosevelt een krachtig vertrouwen uit. Prachtig om te zien hoe hij Amerika weet te inspireren.'

En in Nederland, inspireren onze leiders ook?

Lachend: 'Het zijn dominees en kruideniers.' Dan serieus: 'Wacht, dat moet ik even nuanceren. Ik vond Bos afgelopen najaar grandioos. Hij nam op het juiste moment precies de juiste maatregelen

► HENK KEILMAN

'DE LEIDERS VAN NEDERLAND ZIJN DOMINEES EN KRUIDENIERS'

en hij straalde uit dat hij controle had, veel meer dan Balkenende. Door Bos' doortastende optreden werden de banken gered. Maar wat er afgelopen voorjaar is gebeurd, toen ze gingen onderhandelen over het reddingsplan, dat was verschrikkelijk. Twee weken lang verschenen Balkenende en Bos iedere avond op televisie om te vertellen hoe moeilijk de onderhandelingen waren en hoe zwaar de politici het wel niet hadden. Dat moet je met een dik salaris en een dienstauto met chauffeur niet zeggen tegen mensen die hun baan dreigen te verliezen. Ze hadden eenheid en vertrouwen moeten uitstralen. Onderhandel in stilte en kom naar buiten met je steunpakket als je klaar bent. In een crisis is het uitdragen van een visie essentieel; mensen moeten geloven dat je het gaat oplossen.'

Uw collega-ondernemer Dirk Scheringa denkt die visie te hebben. Hij bood zich aan als crisisminister. Is er misschien een ondernemer nodig om ons de weg te wijzen?

'Ik ken Dirk goed en ik vermoed dat hij een prima minister zou zijn. Maar hij verkijkt zich waarschijnlijk op de taaheid van de politiek. Politici sluiten de hele dag compromissen, laveren handig langs elkaar heen en schuiven lastige vraagstukken soms vooruit. Een ondernemer als Scheringa gaat recht op zijn doel af en komt daardoor in Den Haag onvermijdelijk in botsing met mensen. Het zijn andere werelden, en ik denk niet dat ze goed op elkaar aansluiten. Dat zag je ook bij de LPF, daar werden de ondernemers binnengehaald als de verlossers. Ineens reden de Bentley's over het Binnenhof en werden werkkamers op de ministeries ingericht door Jan des Bouvrie. Maar de LPF'ers vergaten dat ze als minister een dienaar van het volk waren, dat ze er zaten om iets voor anderen te betekenen. Scheringa zou dat dienende wel hebben, maar ik vrees dat hij zijn tanden kapot zou bijten op de Haagse kaasstolp.'

Het fenomeen werkloosheid is door de crisis helemaal terug. Wat denkt u, blijven we onder de tien procent?

'Waarschijnlijk wel. Maar slechts onder één voorwaarde: dat de financiële wereld binnen korte tijd weer goed gaat lopen. Ik hoor uit het midden- en kleinbedrijf veel verhalen dat bedrijven ineens geen krediet meer krijgen omdat de banken bang zijn geworden. Daardoor ontstaat een liquiditeitsprobleem en vallen er meer ontslagen dan nodig is. Juist het MKB heeft over het algemeen kleine reserves, ze hebben de steun van de banken hard nodig. Juist in deze tijd. De overheid zou de banken moeten dwingen tot het verstrekken van kredieten.'

Gebeurt dat niet?

'Onvoldoende. Gerrit Zalm heeft bij ABN Amro het goede voorbeeld gegeven, maar de vraag is natuurlijk hoe beleid uit de top doorsijpelt naar de werkvloer. Hoe gaat de bankdirecteur van kantoor Lutjebroek om met de boer die een nieuwe tractor wil kopen en daarvoor een kredietlijn wil openen? Banken moeten juist nu méér risico nemen, niet minder. Wat de Nederlandse financiële sector niet moet vergeten, is dat de banken zijn gered met belastinggeld. We hebben het hier over geld dat is verdiend in het bedrijfsleven ►

▷ en dat in de vorm van krediet ook weer terug moet vloeien naar het bedrijfsleven en dus de werknemers. Anders wordt de crisis erger en duurt zij langer dan nodig. Op www.stopthecrisis.com staat een meldpunt voor bedrijven en particulieren die geen krediet kunnen krijgen. We gaan de meldingen verzamelen en terugkoppelen naar de overheid. De banken moeten het gevoel krijgen dat we ze controleren.'

In het boek spreekt u zich uit voor fors ingrijpen door de Staat om de crisis te bedwingen. Een ondernemer die overheidsbemoeienis wenst: het lijkt de omgekeerde wereld.

'Van de week sprak ik de Amerikaanse miljardair-filantroop George Soros hierover. Hij zei dat de overheid juist in een crisis het omgekeerde moet doen van normaal beleid. Daar ben ik het helemaal mee eens. Als de economie lekker draait, moet je als overheid zo min mogelijk met bedrijven bemoeien. Laat die ondernemers maar schuiven en het geld verdienen. Maar als het zwaar weer is, moet de Staat ingrijpen om te zorgen dat het vertrouwen in de economie terugkomt. Daarom zijn de banken ook gerend door Bos, anders was de economie van Nederland tot stilstand gekomen. De Staat en het bedrijfsleven hebben elkaar nodig, er is sprake van een symbiotische relatie. Nu is de behoefte van het bedrijfsleven naar hulp van de Staat groot.'

Sommige werkgevers roemen de crisis juist. Eindelijk komen mensen weer solliciteren met de pet in de hand.

'Een correctie werkt altijd zuiverend. Ik ben 25 jaar werkgever en ik heb vanaf het midden van de jaren negentig een zorgwekkende ontwikkeling meegemaakt op de arbeidsmarkt. Werknemers wilden de afgelopen tien jaar echt het onderste uit de kan qua geld, auto's en extraatjes. Ik heb er geen enkele moeite mee om een bonus uit te keren als het goed gaat - dat doe ik soms spontaan. Maar de dertiende maand is een verworvenheid geworden, terwijl het een bonus zou moeten zijn ter afsluiting van een uitzonderlijk goed jaar. Werknemers kregen natuurlijk ook het verkeerde voorbeeld van de mensen in de hogere echelons. Op bestuursniveau zijn de meest bespottelijke bonussen uitgekeerd, zelfs aan mensen die leiding gaven aan bedrijven die failliet aan het gaan waren. Laten we hopen dat de crisis louterend werkt en dat zulke excessen verdwijnen.'

U ontslaat momenteel ook mensen?

'Nee, integendeel. Mijn bedrijf, RIG Investments, groeit nog steeds. Ik merk wel dat de arbeidsmarkt makkelijker voor ons aan het worden is. Een paar jaar geleden moest ik nog mensen weggooien bij een ander bedrijf, voor goede mensen was ik bijna altijd een premie kwijt. Er ontstond een enorme inflatie, niet alleen in salarissen, maar ook in de prijs van diensten. Tien jaar geleden kostte een topadvocaat 300 gulden per uur. Nu vraagt hij dat in euro's en krijg je daarvoor een junior die jouw dossier bekijkt. Mensen moeten dankzij de crisis weer laten zien dat ze al dat geld waard zijn. Dat is ook mijn advies aan iedereen die nu werk zoekt: toon werkgevers dat je geld voor ze gaat verdienen.'

▶ HENK KEILMAN

'IK BEN ERG OPTIMISTISCH OVER DE LANGE TERMIJN. DE ENIGE BEDREIGING DIE IK ZIE, IS OORLOG'

Hoe lang gaat de crisis nog duren?

'Ik verwacht in de loop van volgend jaar herstel. Dit najaar zul je al tekenen zien dat het weer de goede kant opgaat. Maar nogmaals: grote voorwaarde is wel dat het financiële stelsel overeind blijft. Het bedrijfsleven moet kunnen investeren, dan is de weg omhoog snel weer gevonden.'

Er zijn ook economen die een Japan-scenario vrezen. In dat land groeide de economie tien jaar lang nauwelijks.

'Dat zie ik hier niet zo snel gebeuren. De Japanse economie maakte in de jaren tachtig een onrealistisch hoogtepunt mee, gedreven door de technologische sector. Daarmee vergeleken waren de jaren negentig inderdaad een decennium met weinig groei. Dat is hetzelfde als de westerse economie vergelijken met het hoogtepunt van de *dotcom bubble*. Bovendien heeft Japan een weinig dynamische en zeer gesloten economie waarin het moeilijk saneren is. Dat zorgde voor weinig mogelijkheden om tot grote groei te komen. Europa en de VS zijn veel dynamischer, we hebben veel meer mogelijkheden om bedrijven snel weer gezond te maken.'

Als de crisis straks is afgelopen, hoe ziet de wereld er dan uit?

'Een hoop mensen vragen zich af wat the next *big thing* gaat worden. Ik denk dat het energietechnologie wordt. We moeten de economie gaan vergroenen door op duurzame wijze energie op te wekken. Daar moeten we nu flink in investeren; zodra de economie weer loopt, staat de olieprijs zó weer boven de honderd dollar. In de ontwikkelde wereld besteden landen gemiddeld 10 procent van hun bruto binnenlands product aan energie. Nu lekt veel van dat geld nog weg richting Midden-Oosten en Rusland. Stel je toch eens voor dat al die euro's gewoon in de eigen economie blijven, dan krijgt het bedrijfsleven een enorme impuls en komt er welvaarts-groei. Ik ben erg optimistisch over de lange termijn. De enige bedreiging die ik zie, is oorlog, want dat is de grootste vernietiger van welvaart.'

Gaat China dankzij de crisis de westerse wereld voorbijstreven?

Ze lijken zich sneller te herstellen van deze crisis dan het westen.

'China moet nog een politieke slag maken van dictatuur tot gesofisticeerde pluralistische democratie, anders zal hun economische groei stokken. De grootste vijand van een gezonde economie is corruptie. In een communistische samenleving heb je geen systeem waarbij de Staat wordt gecontroleerd. Daardoor blijf je corruptie houden, soms met de verschrikkelijkste gevolgen. Zie het schandaal met de babymelk waar chemicaliën in zaten. Pas als de Staat rekenschap moet geven aan de bevolking, zal China zich echt verder kunnen ontwikkelen. En ja, dan kan hun ontwikkeling heel snel gaan.' ◀